

Предавања гостујуће професорке др Аленке Јенстерле Долежал

Аленка Јенстерле Долежал (Alenka Jensterle Doležal), професорка са Карловог Универзитета у Прагу, одржала је на Филолошком факултету у Београду у априлу ове године, предавања о словеначким књижевницама и Јулки Хлапец Ђорђевић (1882–1969).

Професорка Јенстерле Долежал је посетила Београд у оквиру СЕЕРУС мреже *Women Writers in History* и том приликом одржала предавања на докторском курсу „Теорије рода и разлике и дигитална хуманистика” која су пратили и студенти чешког језика и књижевности и словеначког језика и књижевности.

У оквиру предавања о Јулки Хлапец Ђорђевић, интелектуалки и феминисткињи српског порекла која је најплодније године провела у Прагу (1922-1945), говорила је о епистоларном роману *Једно гојисивање: фрајменџи романа* и проблемима које је ауторка у њему тематизовала.

Када је реч о словеначким књижевницама, професорка Јенстерле Долежал је дотакла најбитније одлике словенске модерне и поменула најважније представнике: Ивана Цанкара (Ivan Cankar) (1876–1918), Отона Жупанчича (Oton Župančič) (1878–1949), Драготина Кетеа (Dragotin Kette) (1876–1899), и Јосипа Мурн-Александрова (Josip Murn-Aleksandrov) (1879–1901), који су учинили значајан заокрет у култури уметничког стваралашта и унели нову перспективу. Било је речи и о два битна културна центра Хазбуршке монархије а то су Беч и Праг у периоду *fin de siècle*, као и часопису *Словенка* за жене, који је излазио у Трсту од 1897. године и тиме увела у средишњи део свог предавања коме ће посветити највише времена, и тај сегмент посвећује Зофки Кведер (Zofka Kveder) (1878–1926).

Детаљније је било речи о животу и делу словеначке модернистичке списатељице Зофке Кведер, која се сматра једном од првих словеначких списатељица и феминисткиња, са посебним освртом на њено стваралаштво у Прагу, Загребу и Љубљани и делима која је писала на чешком, хрватском и словеначком језику. Зофкина дела обилују женским сензибилитетом и потрагом за идентитом и гласом у патријархалној средини.

Посебан акценат је стављен на плодносан однос са Зденком Хасковом (Zdenka Hásková) (1878–1946), која је била њена блиска пријатељица, уједно лекторка и преводитељка Зофкиних дела на чешки језик за време Зофкиног боравка у Прагу од 1900. до 1906. године.

Такође, истакнут је значај књижевног салона који је водила Ружена Свободова (Růžena Svobodová) (1868 – 1920), чешка ауторка тога времена, и важност саме ауторке која је представљала велики утицај на стваралаштво Зофке Кведер. Подвучена је и паралела између романа Зофке Кведер *Njeno življenje* који излази 1914. и романа *Milenku* Ружене Свободове 1902. Истакнути су заједнички мотиви и наративни поступци, односно главна тема модерне, а то је нова, модерна, „ослобођена” жена која се не потчињава ниједном мушкарцу у патријархалном друштву. У Прагу излази прва збирка прича Зофке Кведер, *Misterij Žene* 1900. Поред прича, она у Прагу објављује и драму *Ljubezen* (1901).

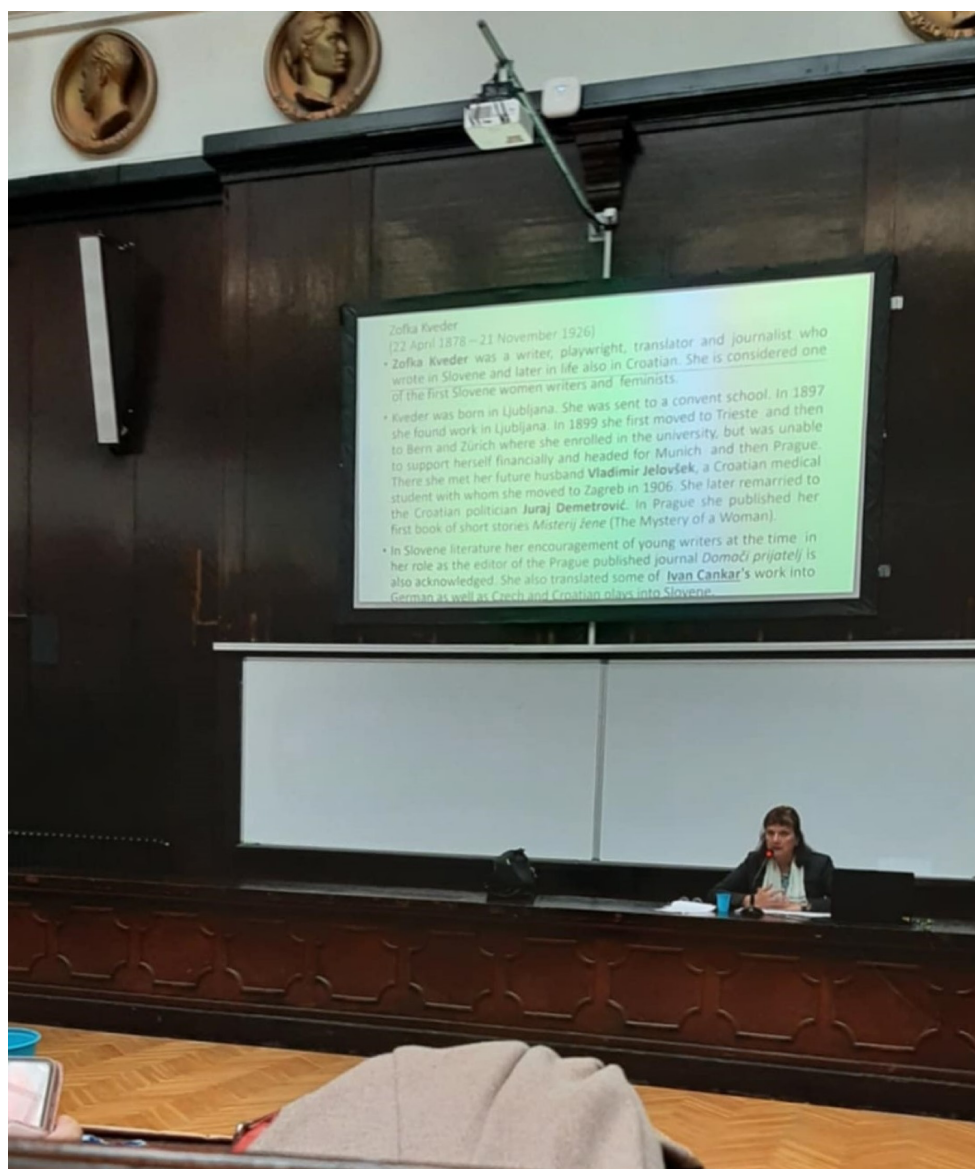
Поред Зофке Кведер, било је речи о Хелени Малировој (Helena Malířová) (1877–1940) која је била Зофкина и Зденкина блиска пријатељица и такође значајна ауторка у модерном Прагу. Њено литерарно стваралаштво се такође везује за литерарни салон Ружене Свободове, коју је сматрала својим ментором и узором.

Иако су мотиви „Златног Прага” били доминантни за Зофкино стваралаштво, као најплодоноснији период истиче боравак у Загребу, у који се сели са породицом 1906. године. Ту објављује своје најуспелије романе *Njeno življenje* 1914, на словеначком језику и *Hanka* 1918, на хрватском језику. Ови романи представљају битан заокрет у потрази за литерарним идентитом саме ауторке.

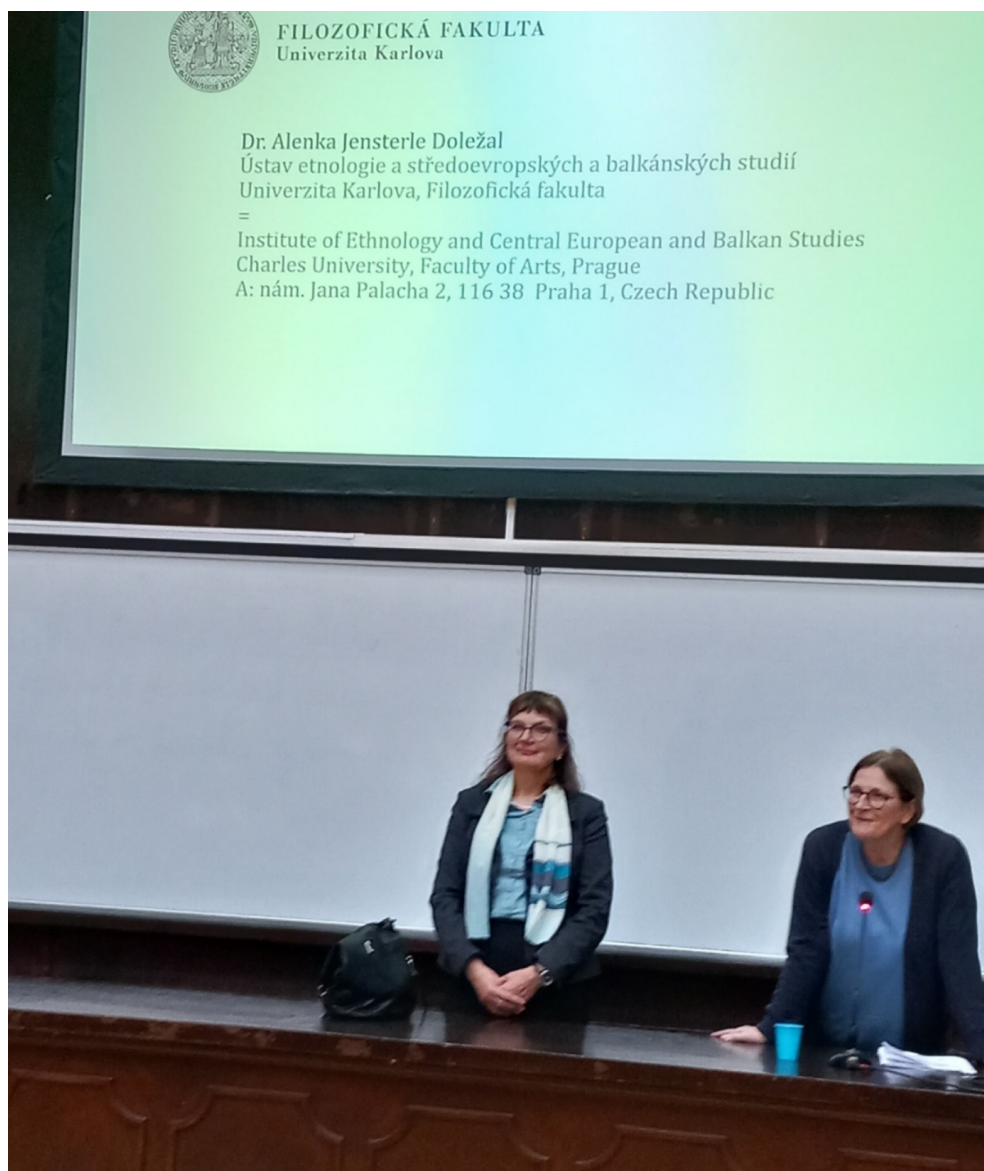
Поменуте су и словеначке ауторке Вида Јерај (Vida Jeraj) (1860 – 1932), Људмила Пољанец (Ljudmila Poljanec) (1874 – 1948) и Лили Нови (Lili Novy) (1885 – 1958), а завршни део предавања био је посвећен питањима и дискусији.

Jovana Rašković

<https://orcid.org/0009-0002-2239-7304>

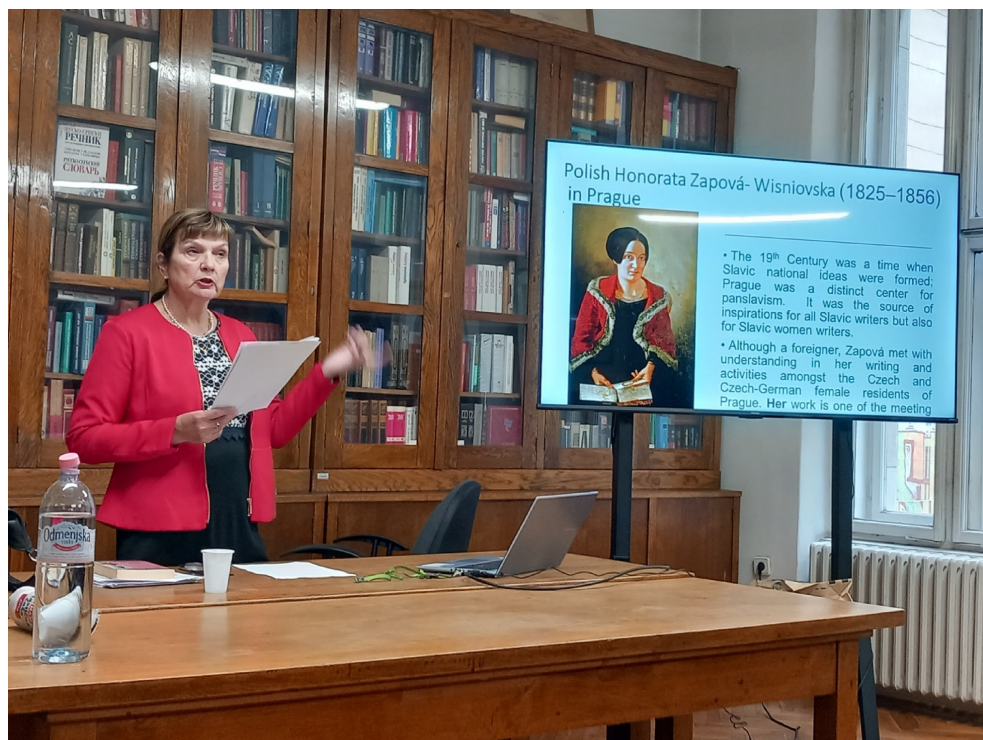
1. Проф. Аленка Јенстерле Долежал

2. Проф. Аленка Јенстерле Долежал и проф. Маја Ђукановић

3. Проф. Аленка Јенстерле Долежал и проф. Ивана Кочевски

4. Проф. Аленка Јенстерле Долежал